

Přezkoumání tradičních historických znalostí za účelem inovativního ochranářského managementu: přehodnocení mokřadní pastvy

Mokřady významně přispívají k celkové biodiverzitě a hrají zásadní roli v krajině, ve které se nachází, neboť jsou rezervoáry uhlíku a stabilizátory klimatu naší planety. Díky své značné senzitivitě na vnější faktory, jako jsou hydrologické a pedologické podmínky a vzhledem k tomu, že se mnoho jejich vlastností ukázalo být užitečných pro člověka, byly často nadměrně využívány, což vedlo k tomu, že se postupně staly jedním z nejvíce ohrožených ekosystémů na světě. Jsou nestabilními, dynamickými systémy, které jsou ve větším měřítku dočasné a silně ovlivněné dlouhodobou činností člověka. Zachování aspoň některých aspektů lidského managementu, zejména tradiční pastvy hospodářských zvířat, by bylo obzvláště důležitým způsobem udržení disturbancí "nezbytných" pro přežití mnoha v nich žijících ohrožených druhů.

Cílem této práce bylo vytvořit přehled tradičních historických znalostí o mokřadní pastvě hospodářských zvířat a reakci vegetace na tuto pastvu s cílem posoudit její význam pro ochranu biodiverzity. Studovaná byla panonská oblast a její okolí ve střední Evropě (rozprostírající se na území šesti zemí – Maďarska, Slovenska, Ukrajiny, Rumunska, Srbska a Chorvatska). Informace byly hledány v etnografických, lokálních historických, raně botanických a agrárních online databázích, novinách, encyklopediích a knihách. Zjištění byla analyzována a interpretována díky spolupráci vědců, ochránců přírody a pastevců, aby se předešlo nesprávné interpretaci a odhalily se nespolehlivé nebo zkreslené informace.

Využitelné výstupy:

Mezi nasbíranými historickými prameny bylo nalezeno 420 záznamů o tradičních mokřadní pastvě, zejména z období 1720–1970. Data ukázala, že mokřady ve studovaném regionu sloužily jako pastviny zejména pro skot a prasata. Bylo nalezeno 508 zmínek o kategoriích stanovišť a 383 zmínek o rostlinách konzumovaných hospodářskými zvířaty. Nejdůležitějšími důvody pro chov hospodářských zvířat v mokřadech byly pastva, zimování zvířat a jejich přežívání období nedostatku potravy na začátku jara nebo koncem léta. Co se vlivů zvířat na vegetaci týče, kromě toho, že ji spásala, tak ji také udupávala a vytrhávala i s kořeny. Mezi dopady pastvy hospodářských zvířat na vegetaci patřil výskyt nerovnoměrného a nedostatečného vegetačního pokryvu, dále docházelo k potlačování do výšky rostoucích dominantních druhů rostlin, odstraňování opadu a vzniku mikrostanovišť, jako například otevřených ploch pokrytých blátem nebo zalitých vodou.

Historické prameny uvedené v této práci pokládají pevné základy pro vývoj inovativních metod v rámci managementu ochrany přírody, ke kterému by díky svým znalostem mohli přispět i tradiční pastevcí.

Grafické přílohy: [bior-fig1.png](#) [1]

Zdroj: Marianna Biró, Zsolt Molnár, Dániel Babai, Andrea Dénes, Alexander Fehér, Sándor Barta, László Sáfíán, Klára Szabados, Alen Kiš, László Demeter, Kinga Öllerer (2019) Reviewing historical traditional knowledge for innovative conservation management: A re-evaluation of wetland grazing. *Science of The Total Environment*, Volume 666, 2019, Pages 1114-1125, ISSN 0048-9697, <https://doi.org/10.1016/j.scitotenv.2019.02.292>.

Zadal: Alena Peltanová (překlad Adéla Boušková)

URL zdroje: <http://forumochranyprirody.cz/prezkoumani-tradicnich-historickyh-znalosti-za-ucelem-inovativniho-ochranarskeho-managementu-prehod>

Odkazy:

[1] <http://forumochranyprirody.cz/sites/default/files/bior-fig1.png>

